

ADVIES

Aan:	algemene raad
Van:	wetgevingsadviescommissie pensioenrecht
Datum:	11 september 2026
Betreft:	Consultatie Wet overdracht pensioenen politieke ambtsdragers aan ABP

Inleiding

1. De adviescommissie pensioenrecht van de Nederlandse orde van advocaten (**Adviescommissie**) beperkt zich in deze consultatie tot opmerkingen van juridische en wetstechnische aard.. Daarmee is deze consultatie louter juridisch en wetstechnisch van aard met als doel het borgen van een kwalitatief hoogwaardige wetgeving zonder te willen treden in de belangen van diverse stakeholders anders dan het borgen van de rechtspositie van belanghebbenden.
2. De Adviescommissie adviseert in deze consultatie over de Wet overdracht pensioenen politieke ambtsdragers aan ABP (**Wetvoorstel**).
3. Het Wetsvoorstel regelt dat politieke ambtsdragers (o.m. ministers, staatssecretarissen, Tweede Kamerleden en wethouders) (i) vanaf 1 januari 2028 nieuwe pensioenaanspraken gaan opbouwen bij pensioenfonds ABP (**ABP**) onder het nieuwe pensioenstelsel en (ii) dat hun vóór 1 januari 2028 opgebouwde pensioenaanspraken door de rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen worden overgedragen aan het pensioenfonds ABP.
4. Het wetsvoorstel is van belang voor alle (gewezen) politieke ambtsdragers die pensioen hebben opgebouwd en opbouwen onder de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (**Appa**), de overheidslichamen die de pensioenuitkeringen in eigen beheer uitvoeren en het ABP.
5. De Adviescommissie adviseert de hieronder genoemde conceptbepalingen te verduidelijken in het wetsvoorstel ten behoeve van de rechtspositie van de belanghebbenden.

Geen compensatie bij uitblijven collectieve waardeoverdracht

6. In de memorie van toelichting op het Wetsvoorstel wordt expliciet vermeld dat de overheidslichamen verantwoordelijk zijn voor een correcte omzetting van Appa-aanspraken naar individuele pensioenvermogens onder de Appa, inclusief de compensatiemaatregelen voor het vervallen van de doorsneepremie. In het geval een overheidslichaam niet aan deze wettelijke voorwaarden voor omzetting voldoet, blijkt dit uit een accountantsverklaring en kan de daaropvolgende beoogde collectieve waardeoverdracht van dit overheidslichaam naar ABP niet plaatsvinden. In een dergelijk geval blijven de tot en met 31 december 2027 door de politieke ambtsdragers van dit overheidslichaam opgebouwde pensioenen achter in de Appa. Voor zover dit actieve deelnemers zijn, betekent dit dat zij geen compensatie kunnen ontvangen voor het vervallen van de doorsneepremie en dat hun Appa-pensioenen niet meer op de gebruikelijke wijze worden geïndexeerd aan de hand van de prijsontwikkeling.
7. Het wetsvoorstel heeft tot gevolg dat politieke ambtsdragers die voldoen aan de voorwaarden voor compensatie wegens het vervallen van de doorsneepremie, deze compensatie niet

ontvangen indien het betreffende overheidslichaam niet voldoet aan de wettelijke vereisten voor omzetting en daaropvolgende collectieve waardeoverdracht naar ABP.

8. De Adviescommissie acht deze uitkomst onwenselijk. Het al dan niet kunnen realiseren van de omzetting en collectieve waardeoverdracht ligt immers grotendeels binnen de risicosfeer van het betreffende overheidslichaam, terwijl de gevolgen daarvan volledig voor rekening komen van de politieke ambtsdrager. Deze wordt enerzijds geconfronteerd met de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en het vervallen van de doorsneesystematiek, maar kan anderzijds buiten zijn of haar invloedssfeer om verstoken blijven van de daarvoor bedoelde compensatie.
9. De Adviescommissie geeft daarom in overweging om wettelijk te verankeren dat politieke ambtsdragers die overigens aan de wettelijke voorwaarden voor compensatie voldoen, hun aanspraak op compensatie niet verliezen enkel doordat het betrokken overheidslichaam de collectieve waardeoverdracht niet tijdig of niet succesvol realiseert. Daarbij kan worden overwogen om te voorzien in een alternatieve wijze van toekenning van de compensatie voor deze specifieke groep dan wel om de waardeoverdracht ook op een later tijdstip mogelijk te maken. Een dergelijke regeling voorkomt dat de gevolgen van uitvoerings- of administratieve tekortkomingen van een overheidslichaam onevenredig worden afgewenteld op politieke ambtsdragers.

Onjuiste vaststelling van Appa-aanspraken en overdrachtswaarde

10. Ieder van de voor de Appa verantwoordelijke overheidslichamen dient volgens artikel 2 van het Wetsvoorstel de tot en met 31 december 2027 opgebouwde pensioenen vast te stellen. Het verantwoordelijke overheidslichaam dient conform artikel 3 van het Wetsvoorstel aan iedere (gewezen) politieke ambtsdrager c.q. Appa-gerechtigde uiterlijk op 15 september 2027 een schriftelijke opgave te verstrekken van de tot en met 31 december 2027 opgebouwde en nog eventueel op te bouwen rechten.
11. De onder 10. vermelde opgave is een besluit als bedoeld in artikel 1:3 van Algemene Wet Bestuursrecht (AWB). Daarmee heeft de betreffende Appa-gerechtigde de mogelijkheid van bezwaar en beroep tegen de inhoud van de opgave c.q. de vastgestelde pensioenaanspraken. In lijn met de in artikel 150m Pensioenwet vastgelegde 'interne collectieve waardeoverdracht' (ook wel aangeduid als: 'het invaren') heeft de Appa-gerechtigde geen mogelijkheid van bezwaar tegen de collectieve waardeoverdracht naar het ABP.
12. Daarbij is relevant dat ieder van de overheidslichamen cfr. artikel 7 van het Wetsvoorstel uiterlijk op 5 september 2027 – derhalve vóór de uiterste datum waarop de Appa-gerechtigde de opgave van de pensioenaanspraken ontvangt – aan ABP de opgave dient te verstrekken van de overdrachtswaarde. Bij deze opgave dient ook een accountantsverklaring te worden gevoegd waarin wordt verklaard dat de berekening van de overdrachtswaarde voldoet aan de in artikel 4 van het Wetsvoorstel gestelde eisen. Deze opgave is relevant in verband met het collectieve waardeoverdrachtsverzoek van ABP aan DNB (artikel 6 lid 2 Wetsvoorstel).
13. Hoewel de onder 12 vermelde opgave een waarborg kent van een accountantsverklaring c.q. daarmee een waarborg is gegeven voor de juistheid van de vaststelling van de individuele pensioenaanspraken c.q. een onafhankelijke controle daarvan, komt bij de Adviescommissie in dat verband evenwel de vraag op of deze controle afdoende is voor de rechtsbescherming van de rechtspositie van de individuele Appa-gerechtigde indien zou blijken dat diens aanspraken door het betreffende overheidslichaam onjuist zijn vastgesteld.

Zulks lijkt te meer te klemmen nu in het Wetsvoorstel de onder 10. vermelde opgave aan de Appa-gerechtigde wordt aangemerkt als een besluit in de zin van de AWB. Daarmee heeft c.q. lijkt de betreffende Appa-gerechtigde slechts een zeer beperkte termijn van 6 weken te hebben om bezwaar te maken tegen de vaststelling van diens aanspraken.

Bij gebreke daarvan lijkt een eventuele onjuiste vaststelling van de Appa-aanspraken en daarmee ook de vastgestelde overdrachtswaarde en de aanspraken bij het ABP onaantastbaar.

Nergens in het Wetsvoorstel noch in de concept memorie van toelichting wordt evenwel aangegeven dat een Appa-gerechtigde in de toekomst hetzij jegens het betreffende overheidslichaam hetzij jegens ABP – met inachtneming van het verhaal dat ABP alsdan heeft jegens het overheidslichaam ex artikel 10 Wetsvoorstel – aanspraak kan maken op aanpassing van diens oorspronkelijke Appa-rechten en daarmee op een hoger kapitaal en/of pensioen bij ABP. Hoewel in de toelichting op artikel 10 van het Wetsvoorstel wordt aangegeven dat ABP verantwoordelijk is voor de nakoming van de pensioenaanspraken *“ook indien zou blijken dat de overgedragen administratie fouten bevatte en dus de waardeoverdracht ontoereikend is geweest.”* is het voor de Adviescommissie onduidelijk of hieruit volgt dat een Appa-gerechtigde na de waardeoverdracht alsnog aanspraak kan maken op een hogere pensioenaanspraak jegens het ABP. Deze onduidelijkheid doet zich met name voor in de situatie waarin het onder 10. bedoelde besluit onherroepelijk is geworden doordat geen bezwaar en beroep is ingesteld, dan wel een ingesteld bezwaar of beroep ongegrond of niet-ontvankelijk is verklaard, maar later alsnog komt vast te staan dat het besluit feitelijk onjuist was en de waardeoverdracht daardoor ontoereikend is geweest.

De Adviescommissie zou een dergelijke uitkomst onwenselijk vinden c.q. geen recht vinden doen aan de rechtspositie van de Appa-gerechtigden.

In dat verband merkt de Adviescommissie nog op dat in de reguliere praktijk van collectieve waardeoverdrachten in geval van liquidatie onder de Pensioenwet, DNB als voorwaarde stelt dat de verkrijgende pensioenuitvoerder – in casu ABP – volledig in de verplichtingen van de overdragende pensioenuitvoerder treedt, ook voorzover het gaat om ten tijde van de overdracht niet bekende of onvolledige pensioenaanspraken. Gelijk het verhaalsrecht van ABP in artikel 10 Wetsvoorstel, wordt alsdan door de verkrijgende pensioenuitvoerder een vrijwaring bedongen van de overdragende pensioenuitvoerder en/of de verbonden werkgever.

14. De Adviescommissie geeft derhalve in overweging om in het Wetsvoorstel en/of de memorie van toelichting tot uitdrukking te brengen dat indien een Appa-gerechtigde kan aantonen dat diens Appa-aanspraken onjuist zijn vastgesteld door het overheidslichaam, de Appa-gerechtigde aanspraken kan maken jegens ABP op hogere pensioenaanspraken of -uitkering, ongeacht of de Appa-gerechtigde al dan niet bezwaar/beroep heeft ingesteld en ongeacht de uitkomsten van een eventueel bezwaar/beroep c.q. of dit al dan niet gegrond of niet-ontvankelijk is verklaard.